

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТРАТУРА

"У дапамогу педагогу"
Серый

Сто тысяч гадзінай вакон чуяць наші,
Сто тысяч гадзінай вакон чуць дубровы,
Падуць чуяць вакон сінквін наша мова,
Падуць вугіл беларусы на Землі.

Ле Карацкевіч

8 (250)

жнівень

2022

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Запрашаем на ўрок

- 3 Цвірко Н. Л. Рыгор Барадулін. «Трэба дома бываць часцей» (урок у VIII класе)
- 6 Несцяровіч С. У. Аповесць Івана Шамякіна «Непаўторная вясна» (урок у IX класе)
- 10 Еўмушкова А. В. Вывучэнне раздзела «Складаны сказ: будова, значэнне, ужыванне» ў IX класе

Методыка і волыт

- 17 Казачэнка І. Р. Дыдактычны матэрыял да ўрокаў беларускай літаратуры ў VII класе
- 23 Ноевік В. В. Вольны дыктант як форма падрыхтоўкі да напісання пераказу
- 27 Якімовіч А. М. Вывучаєм беларускі правапіс: практикум

Рыхтуемся да алімпіяды

- 32 Цыбульская Н. Ч. Алімпіядны заданні завочнай школы «Разумнікі і разумніцы» па беларускай мове і літаратуры (комплексная работа, VIII клас)
- 35 Мойса Т. І. Заданні для падрыхтоўкі да алімпіяды па беларускай мове і літаратуры (комплексная работа, IX—Х класы)
- 40 Караткевіч В. І., Варановіч В. Л., Караткевіч І. І., Шаршнёва В. М. Матэрыялы заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па вучэбных предметах «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура» (2022 год, IX клас)
- 47 Палуян А. М., Сенікавец У. А., Гедзімін Л. А., Лясоўіч С. М., Хлусевіч І. М., Ячмянёва І. М. Заключны этап рэспубліканской алімпіяды па вучэбных предметах «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура»: аналіз вынікаў і парады (IX клас)

Навуковыя публікацыі

- 51 Маршэўская В. В. Субкатэгарыяльнае значэнне дзеяслойных фразеалагізмаў

Пазакласная работа

- 56 Троцкая Т. А. Вандроўка па Аршаншчыне: літаратурна-краязнаўчая гульня для вучняў IX—XI класаў

Займальны матэрыял

- 64 Янка Брыль: жыццё і творчасць: чайнвورد. Склала Т. А. Троцкая

На другой старонцы вокладкі — партрэт Рыгера Барадуліна (1935—2014). Мастак А. Ю. Прын’ковая.
На трэцій старонцы вокладкі — фотадымак памятнага каменя ў гонар Ядвігіна Ш. у Радашковічах (Маладзечанскі раён), дзе пісменнік жыў і працаўаў з 1891 па 1897 год. Устаноўлены ў 1978 годзе, знаходзіцца на вуліцы Савецкай. Фота К. К. Шастоўскага.

Дасылаючы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдачуць невыключчныя маёманыя права на ўзнáженне, распаўсюджванне, паведамленне дlia ўсегульнага ведама і іншыямагчыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай версіі часопіса).

Рэдактар А. В. Міронова. Каэрктар А. У. Бельская.
 Макет і вёрстка І. М. Кузьмінкоў.

Выход у свет 31.08.2022. Фармат 60×84/8, Папара афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 7,44. Ул.-вывд. арк. 6,02.
 Тыраж 1056 экз. Заказ 91. Цена свободная.

Адрас рэдакцыі часопіса «Беларуская мова і літаратура»: Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск, тэл.: 393-93-20.

Надрукавана ў таварыстве з абмежаванай адказнасцю «СУГАРТ».

ЛП № 0230/427 ад 17.12.2012. Вул. Кірміна, д. 50, корп. 8, каб. 305, 220103, г. Мінск